

Centrum voor Informatie, Opleiding
en Onderzoek over Stotteren v.z.w.

Opleiding Specialisatie Stottertherapie

Introductie

<http://www.cioos.be>

kennismaking

wie ?
waarom ?

Introductie

CIOOS

- Het Centrum voor Informatie, Opleiding en Onderzoek over Stotteren v.z.w. (CIOOS v.z.w.) is opgericht in 1994.
- De vereniging heeft inhoudelijk tot **doel**:
 - het verzamelen en verspreiden van informatie over stotteren
 - het stimuleren, uitvoeren of doen uitvoeren van klinische en wetenschappelijke studies en onderzoeken over de verschijnselen van stotteren en de behandeling ervan
 - **het stimuleren en inrichten van gespecialiseerde opleiding**, cursussen, voordrachten, publicaties en andere in de materie van stotteren

- De opleiding verschaft je **diepgaande inzichten** in de fenomenologie van stotteren, de etiologie, de hersenwerking, leerprocessen, omgevingsfactoren... **in functie van diagnostiek en therapie.**
- De opleiding schoolt je in **de sociale cognitieve en emotionele gedragstherapie voor stotteren** kortweg **logopedische gedragstherapie voor stotteren.**
- Deze is specifiek uitgewerkt voor **verschillende klinische doelgroepen:** kleuters, kinderen, volwassenen en hun omgeving.
- De diagnose en de behandelingen worden diepgaand aangeleerd.
- CIOOS v.z.w. heeft **intensief ervaring** met het opleiden tot specialisatie in stotteren. *Kwaliteit primeert niet de kwantiteit.*
- **± 270** logopedisten specialiseerden sinds het begin van de opleiding.
 - van 1994 tot 2008 (cyclus twee jaar)
 - van 2009 tot heden (cyclus één jaar)

- De opleiding loopt in **samenwerking** met het Universitair Ziekenhuis Antwerpen, de dienst NKO-ziekten & Communicatiestoornissen (o.l.v. prof. dr. O. Vanderveken) en de **Universiteit Antwerpen** (prof. dr. Boey UA Faculteit Geneeskunde en Gezondheids-wetenschappen & Translationele Neurowetenschappen).

Behoefte tot specialisatie

- In het werkveld is **diepgaande specialisatie van logopedisten** gewenst. De praktijkbehoefte is toegenomen.
- **Beroepsverenigingen** (V.V.L., U.P.L.F., NVLF) moedigen gespecialiseerde navorming en permanente vorming aan. De opleiding is opgenomen in de portefeuille vorming van VVL.
- Beroep**sethiek** eist **de best mogelijke praktijk** te bieden aan patiënten.
- De **overheid, ziekteverzekeringen, ziekenfondsen en patiëntenverenigingen** vereisen kwalitatieve en doelmatig zorg.
- **Specialisatie komt het beroep en de beroepsuitoefenaar ten goede.** De opleiding bachelor of master in de logopedie is een noodzakelijke en prima uitgangscoditioe om in de materie van stotteren te specialiseren.

Doelstellingen

- De specialisatie leert je **op wetenschap gebaseerde klinische praktijk van onderzoek en behandeling** aan voor stotteren bij heel jonge kinderen, kinderen, tieners en volwassenen en hun omgeving (oudercursus).
- De opleiding specialisatie stottertherapie biedt je **diepgaande kennis** over stotteren die het mogelijk maakt in de **klinische praktijk** gebruikt te worden bij diagnostiek, counseling, therapie, omgevingsbegeleiding...
- De opleiding zet je aan om **gespecialiseerde literatuur** te doorgronden en te gebruiken in functie van je klinisch werk. stotteren, de invloed van luisteraars.

- Heel gericht wordt **diagnostiek** aangeleerd (**interviews, tests en proeven, gedragsanalyses**).
- Hetzelfde geldt voor de **behandeling**. Er wordt geleerd om **therapiedoelstellingen** te selecteren, **interventietechnieken** te hanteren en **oefeningen op te stellen en uit te voeren**. Er wordt geleerd effectmetingen uit te voeren en er kennis van te nemen (**evidence-based practice**).
- De opleiding specialisatie stottertherapie leert ook om **publicaties kritisch te lezen**, om op wetenschap gebaseerde klinische praktijk te voeren, **praktijkgerichte taken** te leren (door practica, stages, casuïstieken) en de **gevalsstudies** te schrijven en te presenteren.

„Kennis is de grondstof voor je klinisch werk”

Vakken

- 1. Fenomenologie en neurologie van vloeiend spreken en stotteren (& co-morbiditeit)
- 2. Epidemiologie: het ontstaan van stotteren
- 3. Fenomenologie: de ontwikkeling stottergedragingen (C, E, R)
- 4. Leerprocessen (conditionering van gedrag)
- 5. Diagnostiek bij stotteren
- 6. Logopedische gedragstherapie voor stotteren bij kleuters
- 7. Logopedische gedragstherapie voor stotteren bij kinderen
- 8. Logopedische gedragstherapie voor stotteren bij tieners en volwassenen
- 9. Ouderbegeleiding in groep
- 10. Ouderbegeleiding individueel

vervolg →

Vakken

- 11. Begeleiding van de omgeving (school)
- 12. Effecten van therapie
- 13. Overzicht van therapieën
- 14. Capita selecta: o.m. stotteren en temperament, dysfasie, VVL-Congres
- 15. Praktijkvakken (practica verschijnselen, diagnostiek, therapie, stages)
- 16. Casuïstieken
- 18. Literatuurstudie

Docenten

- In de opleiding wordt door **diverse docenten** les gegeven. Ze worden geselecteerd op basis van **hun expertise in stotteren of ondersteunende vakgebieden** en **hun kwaliteit van lesgeven**.
- De materie van kennis over stotteren (fenomenologie en epidemiologie, diagnostiek en therapie) wordt gegeven o.l.v. R. Boey.
- De materie van toegepaste kennis en vaardigheden bij onderzoek en therapie van stotteren (practica, casuïstieken en klinische praktijkervaring of stages) staat o.l.v. B. Smets m.m.v. L. Hendriks
- De **gastdocenten** zijn experts op het gebied waarvoor zij gevraagd worden.
- Zie programmaboek.

Contacturen en stage

- In het totaal zijn er maximaal **34 contactdagen** voorzien. Het gaat telkens om **één contactdag per week** op vrijdag van 9.30 u tot 16:30 u behalve tijdens de schoolvakanties.
- **Uitzonderingen** kunnen gemaakt worden omwille van de beschikbaarheid van docenten.
- De **werkvormen** zijn divers: lesgeven, interactief lesgeven, vaardigheidstraining in practica, literatuurstudie, leeswerk, diagnostische en therapeutische oefeningen uitvoeren, congres, casuïstieken...
- De **klinische praktijkervaring** loopt na goedkeuring van de stageplaats door de supervisors. Zie verder.

Studiebelasting

- Er is dus één contactdag per week voor de lessen. Reken gemiddeld min. 1 dag voor stage en 1/2 à 1 dag zelfstudie per week.
- De **zelfstudie** heeft te maken met het doornemen van cursusteksten, literatuur en het inoefenen van vaardigheden (practica), het rapporteren van klinische praktijkervaring (stage), het schrijven van casuïstieken als eindwerk (wetenschappelijk gevoerde klinische studie).

Leermiddelen

- Tijdens de opleiding maken we uiteraard gebruik van **verschillende leermiddelen en -materialen** o.a.:
 - handboeken
 - syllabi
 - film
 - downloadcenter met presentaties
- De handboeken, tests, artikels en syllabi m.b.o. stotteren zijn de kosten inbegrepen in het studiegeld en worden deels door CIOOS gedragen. **Respecteer de auteursrechten.**
- Een aantal andere publicaties zullen worden gesuggereerd.

- Er wordt bijkomend materiaal worden voorzien:
 - de **computerpresentaties** uit de lessen (syllabi vooraf en presentatiebestanden)
 - **materiaal voor onderzoek** (interviewprotocols, proeven, schalen...)
 - **materiaal voor behandeling** (ouderprogramma, programma's en handleiding voor groepstherapie, spelborden, oefenmateriaal, schema's...)
 - **Respecteer de auteursrechten ©**

Locatie

- De opleiding gaat door aan de **Universiteit Antwerpen** (UA), Campus Drie Eiken, lokaal zie programmaboek)
- Wijzigingen worden uiteraard vooraf meegedeeld.

Afspraken - Reglement

- Inschrijving voor:
 - contactlessen
 - syllabi van de lessen en presentatiebestanden
 - diagnostisch materiaal door CIOOS uitgegeven en ter beschikking gesteld (DIS2, VOKIS, S-schaal) en de TvS-NL & TvS-L
 - een aantal boeken (fenomenologie, therapie kleuters, therapie kinderen, therapie volwassenen, ouders in therapie, gedragstherapie, spreken over stotteren, folders, artikels)
 - supervisie en intervisie

- **Attesten**

- inschrijving
- factuur en betalingsbewijs

- **Criteria voor slagen**

- aanwezigheid min. 90%
- bij afwezigheid: docent (laten) verwittigen - schriftelijk wettigen - afspraak met andere cursist (documenten, briefing)
- slagen in toetsen (criteria: zie verder)
- slagen in praktijk (criteria: zie verder)
- slagen in schrijven van casuïstieken en presenteren (criteria: zie verder)

- **Attitude** gedefinieerd in positieve termen:
 - intrinsieke hoge motivatie
 - verwonderd zijn
 - leerattitude: willen weten, kennen, begrijpen, kunnen
 - interactief (luisterend oor, extra notities, vragen, doen)
 - werklust, werkvermogen
 - intelligentie
 - professioneel kwalitatief hoog niveau

- Praktische afspraken
 - distributie van syllabi
 - temperatuur in klaslokaal 🤗
 - administratieve vragen
 - stagevragen: stagementor
 - afwezigheid: docent melden en cc. R. Boey
 - aanwezigheidslijst tekenen
 - auteursrechten respecteren

Klinische Praktijkervaring

- Klinische praktijkervaring = **stage**
- Effectief **meelopen in praktijk** gericht op klinisch onderzoek en behandeling van stotteren
- Praktijk **vooraf goed te keuren** door stagebegeleiding
- Geef in functie daarvan **zo veel mogelijk mogelijkheden** op

- 150 uren **klinische praktijkervaring**
 - 100 effectieve contacturen
 - 50 uren voor opdrachten
- tussen 17/10/2025 en 31/05/2026
- voornamelijk individuele **sessies** (ook oudergesprekken, schoolbezoek,...)
- volgen van een **oudercursus** is **verplicht**
- observeren van **onderzoeken**

- identificatiefiche
- meldingsformulier uiterlijk 10 oktober 2025
indienen

Casuïstieken

- Begeleid door Bettie Smets en Liesbeth Hendriks.
- Het schrijven van casusrapporten weerspiegelt:
 - de wetenschappelijke gebaseerde klinische praktijk (evidence based practice)
 - de essentie van het therapeutisch handelen
- 1 casuïstiek
- presentatie einde van het jaar
- vrijdag 3 oktober volgt er meer informatie

Literatuurstudie

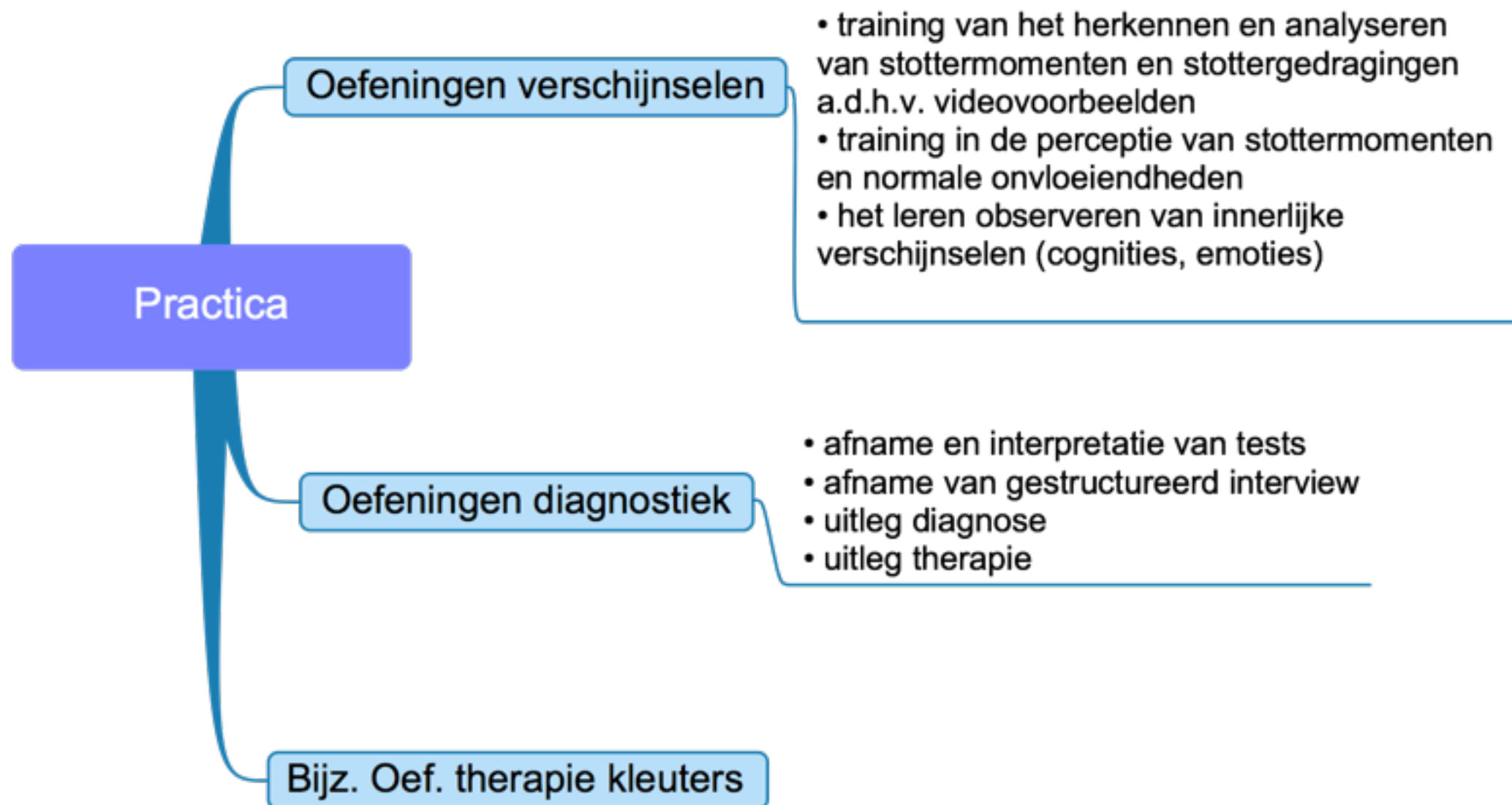
- Opdracht 1 tegen oktober 2025:
- het doornemen van het artikel van Boey, R. et al. (2007) Characteristics of stuttering-like disfluencies in Dutch-speaking children. *Journal of Fluency Disorders* 32, 310-329

- **Opdracht 2:**
 - Inleiding tot de gedragstherapie
 - Dirk Hermans, Filip Raes en Hans Orlemans

Practica

- o.l.v. Bettie Smets

Toetsen

- **Verantwoording**
 - geloofwaardigheid van de opleiding
 - 'garantie' van het niveau
- **4 toetsen**
 - over grote kennisblokken (fenomenologie & epidemiologie, behandeling bij kleuters, behandeling bij kinderen en volwassenen)
 - vooraf aangekondigd
 - schriftelijk
 - open en meervoudige keuze-antwoorden

Toetsen

- (Zelf-) evaluatie
- Voorwaarde tot slagen $> 60\%$
- Wat bij niet slagen?
 - analyse wat niet begrepen of gekend is
 - herkansen door toets of taak

Certificaat

- Als de opleiding specialisatie stottertherapie met vrucht wordt beëindigd, wordt een **certificaat van specialisatie stottertherapie CLOOS** uitgereikt ter waarde van 34 studiepunten van permanente vorming.
- Dit certificaat is van belang voor de nabije toekomst waar specialisatie meer en meer erkend vereist zal worden als voorwaarde bij de beroepsuitoefening.

